

We Lwowie, dnia 10. listopada 1904.

Aleg. 334

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego
w sprawie tępienia myszy polnych.

Wysoki Sejmie!

W przedłożonem sprawozdaniu przedstawia Wydział krajowy wyniki działalności swej na polu tępienia myszy polnych w latach 1901—1903. Lata te były po większej części wolne od tej plagi, zgłoszeń też o pomoc było bardzo mało, z wyjątkiem roku 1902, w którym 12 powiatów, położonych przeważnie w środkowej części kraju, wykazało potrzebę tępienia myszy w 104 gminach, na obszarze 65.000 morgów. W celu ułatwienia tej akcji, przyznał Wydział kraj. tym powiatom pobór 37.260 klgr. pigulek fosforowych, z opustem 50% od ceny kosztów. Powiaty te jednak skorzystały z upoważnienia tego w małej tylko części, pobrały bowiem 8.196 klgr. trutki, w czem było 1.800 klgr. przyznanych 4 powiatom całkiem bezpłatnie. Było to więc znowu tylko chwilowe zaradzenie szerzeniu się klęski, oparte na akcji wyłącznie lokalnej stron interesowanych lub rozumiejących doniosłość tej plagi, a nie zupełne usunięcie tejże, które da się wykonać tylko przez równoczesną akcyę wszystkich stron interesowanych i władz miejscowych. Opierając się też na dotychczasowych doświadczeniach, Wydział krajowy uważa, że jedynym środkiem, któryby gruntownie zapobiegł szerzeniu się myszy polnych, jest wydanie odpowiedniej ustawy, zmuszającej wszystkich do wspólnej akcji w tym kierunku.

Projekt ustawy o tępieniu myszy polnych przedłożył Wydział krajowy w roku 1901 wysokiemu Sejmowi. Przedłożenie to nie weszło jednak pod obrady Wysokiego Sejmu, po części z powodu krótkości ówczesnej sesji sejmowej, po części w skutek stanowiska, jakie zajął w sprawie tej ustawy c. k. Rząd, sprzeciwiając się jej uchwaleniu z powodu postanowienia zawartego w §. 9 ówczesnego projektu ustawy. Postanowienie to nakładało na państwo obowiązek przyczyniania się stałą, przez lat 10 udzielaną dotacyą, do utworzenia funduszu, z którego miałyby być pokrywane wydatki, przewidziane w §§.: 7. i 8. projektu ustawy.

Jakkolwiek obowiązek ten nakładał projekt ustawy na skarb państwa z zastrzeżeniem konstytucyjnego traktowania, to jednak c. k. Rząd z powodu tego postanowienia właśnie zapowiedział trudności w przedłożeniu ustawy do Najwyższej Sankeyi, co wpłynęło też na odroczenie załatwienia projektu w Wysokim Sejmie. Projekt obecnie przedłożony jest przeróbką dawnego z roku 1901, dokonaną na podstawie opinii krajowej Komisji dla spraw rolniczych i ponownego rozważania przez Wydział krajowy.

§. 9. projektu uległ zasadniczej zmianie, gdy bowiem w dotychczasowem przedłożeniu postanowienia tegoż nakładały na Skarb państwa obowiązek przyczyniania się do utworzenia funduszu na tępienie myszy, a to przez stałą, lat 10 płatną dotacyę, równą tej, jakaby kraj na ten cel przyznał, to projekt obecny mówi tylko o dotacyi z funduszu kraju i państwa, które na podstawie porozu-

mienia między krajem a c. k. Rządem, będą do funduszu tego wnoszone. Jestto zmiana, uwzględniająca dotychczasowe stanowisko c. k. Rządu w tej sprawie.

Obok projektu ustawy przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do uchwały 2 rezolucye, stojące ze sobą i projektem w ścisłym związku, a wynikające z brzmienia §. 9. przedłożonej ustawy.

Kończąc na tem swe sprawozdanie, Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o projekcie ustawy o tępieniu myszy polnych.

2. Sejm uchwala załączony projekt ustawy.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, by na cele utworzenia funduszu na środki tępienia myszy polnych, przyznawał ze Skarbu państwa odpowiednie datki w kwotach, jakie oznaczone zostaną w rokowaniach z Wydziałem krajowym przeprowadzonych.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by bezzwłocznie przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w sprawie przyznania ze Skarbu Państwa odpowiednich datków na cel utworzenia funduszu na środki tępienia myszy polnych, i upoważnia Wydział krajowy, by w preliminarzu budżetu funduszu krajowego na r. 1906 wstawił na cele akcyi tępienia myszy polnych, taką kwotę, jaka w rokowaniach z c. k. Rządem wyznaczoną zostanie na ten cel z funduszków państwa.

Przewodniczący:

Gorayski.

Sprawozdawca:

Antoni Theodorowicz.

USTAWA

z dnia obowiązująca dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o tępieniu myszy polnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Jeżeli w obrębie gminy wystąpią gromadnie myszy polne, tak, że zagrażają plonom, gmina ta jest obowiązana przeprowadzić akcyę tępienia myszy w swoich granicach.

Taki sam obowiązek i pod tymi samymi warunkami ciąży na obszarach dworskich.

§. 2.

Na zarządach kolei żelaznych, budowli wodnych i dróg wszelkiej kategorii, ciąży stały obowiązek tępienia myszy polnych w rowach i szkarpach nasypów, tudzież na gruntach będących ich własnością, a to po koniec miesiąca października każdego roku. W razie potrzeby podjęcia ogólnej akcyi tępienia myszy na terytoryach gmin sąsiadujących z gruntami kolei żelaznych, budowli wodnych lub dróg wspomnianych, winny zarządy wymienione przyłączyć się do tej akcyi.

§. 3.

Naczelnicy gmin i przełożeni obszarów dworskich winni o gromadnem wystąpieniu myszy polnych donieść natychmiast politycznej władzy pierwszej instancyi i Wydziałowi powiatowemu, wymieniając równocześnie osoby, które — według ich mniemania — nadawałyby się najlepiej na kierowników akcyi tępienia myszy.

Organa c. k. żandarmeryi, skoro dostrzegą pojawienie się myszy w znaczniejszej ilości na polach, obowiązane są uawiadomić niezwłocznie o tem naczelnika gminy lub przełożonego obszaru dworskiego i równocześnie zdać sprawę politycznej władzy pierwszej instancyi.

Po otrzymaniu doniesień o pojawieniu się myszy, polityczna władza I. instancyi zarządza sprawozdań z oznaczeniem krótkiego terminu i z zagrożeniem kary, przewidzianem w §. 12. tej ustawy, od naczelników i przełożonych obszarów dworskich gmin sąsiednich, celem skonstatowania, czy i tam myszy się nie pojawiły.

Sprawozdania winny być przedłożone z wszelkim możliwym pośpiechem.

W wypadkach nieprzedłożenia ich w terminie, władza polityczna powiatowa przeprowadzi dochodzenia na miejscu.

Wyniki sprawdzone na podstawie doniesień, sprawozdań lub dochodzeń, c. k. polityczna władza I. instancyi poda natychmiast Wydziałowi krajowemu do wiadomości i zażąda na desłania odpowiedniej ilości środków, potrzebnych do wytępienia myszy w dotkniętych klęską gminach i obszarach dworskich, a w miarę potrzeby zawiadomi o tem także sąsiednie polityczne władze I. instancyi.

§. 4.

Równocześnie oznaczy c. k. polityczna władza I. instancyi w porozumieniu z Wydziałem powiatowym czas, w którym ma się rozpocząć akcyja w gminach i na obszarach dworskich dotkniętych klęską, a zarazem ustanowi bądź dla każdej gminy i dla każdego obszaru dworskiego osobnego, bądź też dla pewnej grupy gmin i obszarów dworskich wspólnego kierownika akcyi.

O tych postanowieniach władza polityczna I. instancyi zawiadomi natychmiast naczelników gmin i przełożonych obszarów dworskich, których terytorya zagrożone są klęską, polecając im zarazem dostarczyć wskazaną przez kierownika akcyi ilość sił roboczych, potrzebnych do przeprowadzenia akcyi tępienia myszy.

§. 5.

Właściciele gruntów tak w gminach jak i na obszarach dworskich, względnie ich dzierżawcy, użytkownicy i zarządcy, nie mogą wzbraniać wstępu na grunta osobom przeprowadzającym akcyję tępienia myszy. Celem tępienia myszy na gruntach kolejowych, na budowlach wodnych i na drogach, porozumie się c. k. polityczna władza I. instancyi z dotyczącymi organami zarządu w szczególności w tym kierunku, aby tępienie nastąpiło równocześnie z akcyją przeprowadzaną na gruntach gminnych i na obszarach dworskich.

Tępienie myszy na gruntach kolejowych, budowlach wodnych i gruntach będących własnością funduszów drogowych, mają przedsiębrać odnośnie zarządy na swój koszt, natomiast nie są obowiązane przyczyniać się do pokrywania tych kosztów według §§. 6. i 7.

§. 6.

Sił roboczych do przeprowadzenia akcyi na gruntach położonych w obrębie gminy dostarczy gmina, sił zaś do przeprowadzenia jej na gruntach obszaru dworskiego, tenże obszar. Koszta siły roboczej zapotrzebowanej na gruntach w obrębie gminy tudzież ewentualne wynagrodzenie kierownika pokryje gmina i ściągnie je od właścicieli (dzierżawców, użytkowników i t. d.) gruntów objętych akcyją tępienia myszy w gminie, licząc ceny praktykowane w tym czasie w danej miejscowości i rozdziałając koszt na poszczególnych właścicieli w stosunku do wielkości powierzchni ich gruntów. Koszta siły roboczej i ewentualnie kierownictwa na gruntach obszaru dworskiego pokryje właściciel obszaru dworskiego, względnie pokryją właściciele

(dzierżawcy, użytkowcy i t. d.) gruntów na tymże obszarze, w myśl zasad dla gmin ustanowionych.

Jeżeliby zaś gmina lub obszar dworski wzbraniały się dopełnić wogóle obowiązku przeprowadzenia akcji tępienia myszy, zarządzi c. k. Starostwo przeprowadzenie tej akcji z urzędu na koszt interesowanych.

Zarządzenia takie, wywołane niedopełnieniem obowiązku przeprowadzenia akcji tępienia myszy przez miasto o własnym statucie, wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 7.

Koszta nabycia środków tępienia myszy pokrywają właściciele, (dzierżawcy, użytkowcy i t. p.) gruntów, na których tępienie myszy polnych przeprowadzono, w stosunku do obszarów ich gruntów, objętych tępieniem.

§. 8.

Wydział krajowy dostarcza dla gmin i obszarów dworskich potrzebnej ilości środków tępienia, za zwrotem kosztów przez gminy i obszary dworskie.

Wydział krajowy może pokrywać zaliczkowo z specjalnego w tym celu utworzonego funduszu kosztą nabycia środków tępienia myszy. Zaliczki takie winny interesowane gminy, względnie obszary dworskie, zwrócić temuż funduszowi w terminie oznaczonym przez Wydział krajowy. W razie niezapłacenia, będą zaliczki ściągane w drodze egzekucyi politycznej.

W wypadkach stwierdzonego ubóstwa poszczególnych właścicieli gruntów, może Wydział krajowy przyznać im częściowe ulgi w spłacie należności.

§. 9.

Wydatki przewidziane w §§. 7. i 8., jako też ulgi przyznane niezamożnym właścicielom (dzierżawcom etc.) gruntów, pokrywane będą ze specjalnie na ten cel utworzonego funduszu, zostającego pod zarządem Wydziału krajowego.

Do funduszu tego wpływają:

1) grzywny opłacane za wykroczenia przeciwko niniejszej ustawie;

2) dotacya udzielona z zastrzeżeniem konstytucyjnego przyzwolenia z funduszków państwa i kraju.

§. 10.

Starostwo nadzoruje przez swego delegata akcyę tępienia myszy w powiecie. Delegowany funkcyonaryusz ma nałożycie pouczać kierowników akcji w poszczególnych gminach, udając się w razie potrzeby na miejsce, i czuwać nad jednolitością tejże.

Wynikłe z tych czynności koszta ponosi c. k. Rząd.

§. 11.

Wydział krajowy ma prawo przekonywania się o skuteczności przeprowadzenia akcji.

§. 12.

Naczelnicy gmin i przełożeni obszarów dworskich, którzy zaniedbali donieść w myśl §. 4. o pojawieniu się myszy, lub dopełnić ciążących na nich w myśl tej ustawy innych obowiązków, podlegają karze porządkowej do 20 koron.

Właściciele gruntów w §. 5. wspomniani (dzierżawcy, użytkowcy etc.), którzyby nie dozwolili wstępu na swoje

grunta osobom do akcyi tępienia myszy przeznaczonym, lub w ogóle nie wykonywali zarządzeń wydanych na podstawie tej ustawy, podlegają karze od 2 do 20 koron, względnie karze aresztu od 6 do 48 godzin.

Postępowanie karne w wypadkach, w których chodzi o ukaranie właścicieli gruntów w gminie położonych, z wyjątkiem gruntów należących do beneficjów duchownych, należy do zwierzchności gminnych w myśl przepisów ustawy gminnej.

We wszystkich innych wypadkach prawo karania służy politycznej władzy I. instancyi.

§. 13.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.
